

СУПРОВІД ПІД ЧАС ТЯЖКОЇ ХВОРОБИ: ПОРАДНИК ДЛЯ РОЗМОВ ПРО СМЕРТЬ І ВМИРАННЯ

«Завжди готові дати відповідь кожному, хто у вас
вимагає справоздання про вашу надію»
(1 Петра 3:15)

«Я хочу, щоб все це
закінчилося»

«Я більше не хочу тут бути»

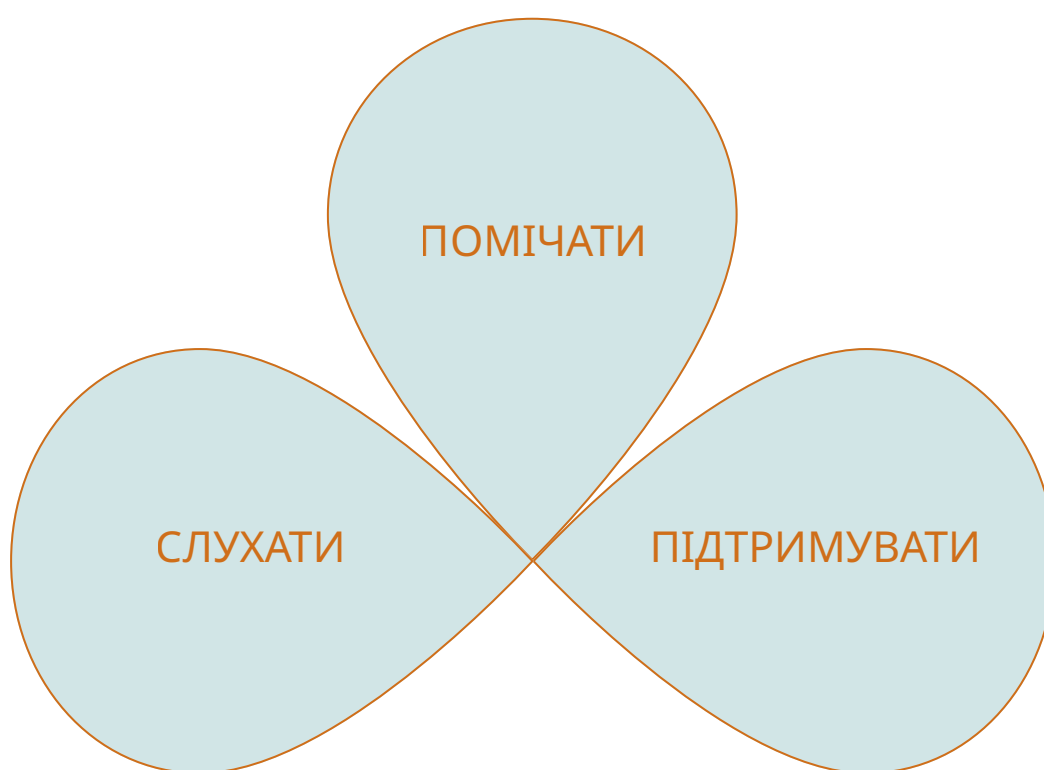
«Чому Бог не забере мене?»

«Що ви можете розповісти про медичну
допомогу при вмиранні (MAiD)?»

За кожним із цих висловів стоїть прохання бути поміченим, вислуханим і
підтриманим.

Досвід болю та страждання, залежність від інших або віддалення від дому змушують багатьох важкохворих замислитися над своїм життям. Це може призвести до пошуку сенсу й запитань про те, як виглядатиме смерть. Як християни, ми покликані допомагати людям осмислювати ці запитання і розмірковувати, що означає жити через своє вмирання.

Помічати, слухати та підтримувати — це важливі способи супроводу людини. Кожен із них має цінність сам по собі, а в поєднанні з іншими набуває ще більшої сили.

Цей poradnik пропонує три можливі способи відповіді у моменти, коли ближній запрошує нас розділити з ним його шлях до смерті.

Читаючи далі, спробуйте осмислити власний досвід зустрічі зі смертю. Наведений приклад може статися в будь-якій католицькій парафії. Як би ви відповіли, опинившись у подібній ситуації?

На шляху до Голготи Ісус зустрічав людей, які мали на Нього глибокий вплив.
Яким чином ваші дії та відповіді можуть формуватися завдяки глибокому розумінню Христових страждань?

ПОМІЧАТИ:

ІСУС ЗУСТРІЧАЄ СВОЮ СТРАЖДАЛЬНУ МАТІР

Якими почуттями переповнювався Ісус, коли Його Мати дивилася на Нього? Марія бачила Свого Сина, а не злочинця, засудженого до страти.
Ми також покликані помічати у кожній людині улюблену дитину Божу. Яким чином ми можемо засвідчити цю істину навіть у найкоротших зустрічах?

СЛУХАТИ:

ВЕРОНІКА ВИТИРАЄ ОБЛИЧЧЯ ІСУСА

Хоч вона не могла зняти хрест із Його плечей, вона залишилася поруч і, використавши свою хустину, витерла піт, кров і бруд з обличчя Ісуса. Якими почуттями був сповнений Ісус, коли Він отримав проявлене співчуття в такий спосіб, який був можливий для Вероніки? Ми також покликані піклуватися один про одного у моменти страждання. Як ми можемо слухати інших, знаючи, що не можемо змінити того, через що вони проходять?

ПІДТРИМУВАТИ:

СИМЕОН КИРИНЕЙСЬКИЙ ДОПОМАГАЄ ІСУСОВІ НЕСТИ ХРЕСТ

Симеон не знав Ісуса, проте солдати взяли його з натовпу та наказали нести хрест. Якими почуттями був сповнений Ісус, коли тягар хреста зняли з Його плечей? Хоч Симеон і не міг завершити місію Ісуса, він допоміг полегшити Його тягар. Ми також покликані полегшувати тягарі інших. Як ми можемо підтримувати людей, які завершують свій шлях на землі?

«Мені здається, що мій шлях майже завершився», — тихо сказала Емма Джо, коли він запитав її після Літургії, як вона почувається. Джо та Емма відвідували одну й ту ж парафію багато років, і хоча вони ніколи не говорили про це, Джо знав, що Емма нещодавно розпочала хіміотерапію. Його перша реакція була сказати: «Я буду молитися за тебе» і відійти. Проте він зрозумів, що покликаний зробити більше.

Те, як Джо відреагує, залежатиме від багатьох чинників: його стосунків із Еммою, власного досвіду зустрічі зі смертю та вмиранням, навичок ведення складних розмов і часу, який він може присвятити в конкретний момент.

Коли ми реагуємо на страждання іншої людини, може виникати спокуса розглядати її досвід як проблему, яку потрібно вирішити. Така неефективна реакція часто зумовлена власним страхом. Більш корисний підхід ґрунтується на готовності дізнатися, чого потребує людина, яка страждає. Продовжуйте читати, щоб дізнатися більше про ефективні та неефективні способи реагування на страждання інших.

ПОМІЧАТИ:

Як Джо може відреагувати, якщо у цій ситуації він не має можливості добре вислухати?

ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ РЕАГУВАННЯ	НЕЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ РЕАГУВАННЯ
«Сісти поруч, навіть якщо лише на короткий час. Це показує повагу до того, чим людина поділилася.»	«Не говори так!»
«Ці думки справді важкі. Ти говорила про це з родиною або лікарем?»	«Ти звертаєшся не до тієї людини»
«Тобі дуже важко через все це. Мені шкода, що сьогодні ми не можемо поговорити довше. Хочеш, зустрінемось за кавою цього тижня?»	«Чи чули ви про медичну допомогу при вмиранні (MAiD)?»

Бувають моменти, коли ми розуміємо, що не є тією людиною, яка може по-справжньому відгукнутися на страждання іншого. У такі хвилини важливо визнати те, чим людина поділилася, і взяти на себе відповідальність знайти того, хто зможе підтримати її у глибшій розмові. Це може допомогти їм відчути власну гідність і усвідомити себе улюбленими дітьми Бога.

СЛУХАТИ:

Як Джо може зреагувати, якщо має час побути з Еммою?

ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ РЕАГУВАННЯ	НЕЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ РЕАГУВАННЯ
«Ти виглядаєш втомленою. Можеш розповісти трохи більше про те, що відчуваєш?»	«Багато хто справляється з цим. Ти теж зможеш!»
«Ці думки турбують тебе вже якийсь час?»	«Візьмися в руки і йди далі»
«Як ти уявляєш своє життя, якщо не продовжиш це лікування?»	«Не розумію, навіщо ти взагалі проходиш це лікування»

Ми не завжди маємо відповіді на складні запитання, але завжди маємо здатність слухати. У такі моменти важливо зосередитися на тому, чим інша людина хоче поділитися. Корисно ставити відкриті запитання, які дають людині можливість зрозуміти власні думки, почуття та переконання. Через наше слухання ми перебуваємо поруч із людиною в її стражданні.

ПІДТРИМУВАТИ:

Після розмови, яку допомогу чи підтримку Джо може надати Еммі?

ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ РЕАГУВАННЯ	НЕЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ РЕАГУВАННЯ
«Те, через що ти проходиш, справді дуже важко. Я не знаю нікого, хто міг би впоратися з цим сам. Хотіла б ти отримати трохи більше підтримки, наприклад, щоб хтось приносив їжу?»	«Ти знайдеш у собі сили впоратися із цим»
«Коли ти думаєш про те, яким би хотіла бачити наступний етап свого життя, чи маєш усю потрібну інформацію?»	«Побачиш, зранку стане легше»
«Чи хочеш, щоб ми помолилися разом?»	«Чому ти так себе мучиш?»

Просити про підтримку — це завжди вразливий досвід. У такі моменти важливо виявляти турботу про наших ближніх, замислюючись над тим, яких саме ресурсів вони можуть потребувати. Це може стосуватися доступу до медичних програм, таких як паліативна опіка, або допомоги, яку може надати парафіяльна спільнота, наприклад, молитовного кола чи підтримки у поїздках на прийоми та додому. Такі форми допомоги можуть суттєво полегшити цей шлях.

Під час розмов про смерть і процес умирання важливо поглиблювати розуміння католицького вчення щодо опіки наприкінці життя. Католицька Церква підтримує паліативний підхід до догляду, який наголошує на гідному проживанні останніх етапів життя. Цей підхід передбачає належне знеболення, відмову від лікування, коли його тягар переважає користь, а також створення можливостей для знаходження сенсу у стражданні.

Оскільки все живе є Божим даром, католицьке розуміння смерті та вмирання не передбачає навмисного припинення життя через евтаназію чи асистоване самогубство (у Канаді це часто називають «медичною допомогою при вмиранні» — Medical Assistance in Dying, MAiD). Їхня легалізація робить особливо важливим наше спільне визнання гідності кожної людини через утвердження: «Ти гідний(-а) турботи». Якщо здається, що людина, з якою ви розмовляєте, розглядає можливість MAiD, може бути корисно запитати, чому цей шлях видається їй привабливим. Такі запитання можуть дати людині змогу поділитися своїми страхами та разом осмислити, якою може бути добра, гідна смерть.

Розмови про смерть та вмирання завжди є складними. Потрібні відвага й смирення, щоб вислухати чужі страждання та залишатися поруч, особливо коли ми усвідомлюємо, що не можемо змінити того, що станеться. У такі моменти важливо просити Святого Духа говорити через нас, коли ми супроводжуємо один одного.

*Для отримання додаткових
матеріалів відвідайте:*

chassk.ca

Цей документ підготовлено на основі англійської версії, опублікованої Католицькою асоціацією охорони здоров'я Саскачевану, і перекладено українською мовою Українською католицькою єпархією Саскатуну 10 червня 2026 року.

This document is based on the English version which was published by the Catholic Health Association of Saskatchewan and translated into Ukrainian by the Ukrainian Catholic Eparchy of Saskatoon - June 10, 2026.

